

OSUUSTOIMINTA

JULKAISIJA

Pellervo-Media Oy
Simonkatu 6
Postiosoite: PL 77,
00101 Helsinki

TOIMITUS

Päätöimittaja
Anna Malk
anna.malk@pellervo.fi

Toimituspäällikkö

Riku-Matti Akkanen
040 574 0657
riku-matti.akkanen@pellervo.fi

Art Director

Minna Aho
minna.aho@pellervo.fi

Taiteija

Kaija Rinkinen
kaija.rinkinen@pellervo.fi

TILAUKSET

Tilaushinta vuodelle 2020
66 euroa
tilaukset@pellervo.fi

ILMOITUKSET

Salli Halmeenkari
salli.oravainen@luukku.com
050 330 6529

Tanja Forsman

tanja.forsman@agrimedia.fi
040 539 3089

PAINO

Painos 4 000 kpl
PunaMusta, Joensuu 2020

ISSN 1236-4835

Osuustoiminta on
Aikakauslehtien liiton jäsen.

Seuraava numero ilmestyy 28.10.2020.
Teemana: Asuminen ja ympäristö

otlehti.pellervo.fi

OT-VUOSIKIRJA 2020

Osuustoiminta-lehden analytikkotiimi laati jälleen Osuustoiminnan Vuosikirjan syväluotaavat analyysit suomalaisesta osuustoiminnasta ja keskinäisistä yrityksistä. Painavassa lukupaketissa tulevat osuustoimintayritysten talouslukujen ohella kattavasti esiin myös kestävä kehitys ja vastuullisuuskysymykset, kuten ympäristöteot, läpinäkyvä arvoketju ja työllistävyys.

SANASTOA

Osuustoiminta on osuuskuntiin ja vakuutusalan keskinäisiin yhtiöihin rakentuva taloudellinen ja toiminnallinen organisoitumismalli. Tyypillisesti työkaluina käytetään myös **osakeyhtiöitä**.

Osuuskunta tai keskinäinen yhtiö on **kahden päämäärän yritys-muoto**: menestyvän liiketoiminnan avulla haetaan kestävää hyötyä omistajien eli jäsenistön määrittelemään tarpeeseen.

Kuluttaja- ja palveluosuustoiminnassa omistajajäseniä sitouttavat tuote-, hinta- ja saatavuustekijät. Käytännön esimerkki tästä ovat **bonukset**, jotka ovat yleistyneet ja kehittyneet. Ne palkitsevat rahallisesti asiakasuskollisuudesta.

Tuottajaosuustoiminnassa maanviljelijä saa osuuskunnan kautta suurtuotannon hyödyt, jotka kanavoituvat myös tuottajille. Jäsenetua mitataan **tilityshinnalla** ja vuoden lopuksi maksettavalla jälkitiillä sekä myös tuottajapalveluilla.

Osuustoiminnan kaikilla sektoreilla, joskaan ei läheskään kattavasti, maksetaan myös **osuspääoman korkoa**. Etenkin pääomavaltaisilla aloilla, kuten Metsäliitto Osuuskunnassa, se on keskeinen tapa palkita jäsenistöä.

Pienosuuskunnat = joskus myös uusosuustoiminta. Esimerkiksi vain muutaman jäsenen **työosuuskunnat** ovat pienosuustoimintaa.

Lähteet: OT-lehti/pellervo.fi, Puheenvuoroja yhteisötaloudesta (2018)

OT:n OT:n OT:n OT:n OT:n OT:n
OT:n OT:n OT:n OT:n OT:n OT:n

”Kutistuvalla osuuskunnalla ei ole velkaongelmaa vaan elossa olemisen ja elämän tarkoituksen ongelma.”

Jukka Suviitie, toimitusjohtaja
PI-Johtamiskoulu

OSUUSTOIMINTA

3/2020

3 PÄÄKIRJOITUS
6 POIMINTOJA VUODESTA 2019
8 OT-VUOSI 2019

17 PALVELUOSUUSTOIMINTA
18 OSUUSPANKIT JA KILPAILIJAT
22 PARHAAT OSUUSPANKIT
24 KESKINÄISET VAKUUTUSYHTIÖT
27 KOLUMNI
28 SIJOITUSOSUUSKUNNAT

31 KULUTTAJAOSUUSTOIMINTA
32 OSUUSKAUPAT JA KILPAILIJAT
36 PARHAAT OSUUSKAUPAT
38 SÄHKÖ- JA ENERGIA-ALA
40 TELEOSUUSKUNNAT
42 KOLUMNI

43 TUOTTAJAOSUUSTOIMINTA
44 METSÄTEOLLISUUS
47 MAITO-OSUUSKUNNAT
50 LIHATALOT
52 KOTIELÄINJALOSTUS
53 KOLUMNI
54 VIHANNESOSUUSKUNNAT
55 MUNAPAKKAAMOT

56 VESIOSUUSKUNNAT
58 PIENOSUUSKUNNAT

61 VASTUULLINEN OSUUSTOIMINTA
62 VUODEN VASTUULLISIMMAT
65 VASTUULLISUUS NYT
68 TALOUDELLINEN VASTUU
75 SOSIAALINEN VASTUU
80 YMPÄRISTÖVASTUU

83 OSUUSTOIMINNAN NÄKYMÄT
84 MARKKINASÄÄ
86 KOLUMNI

Terveen taseen merkitys korostuu poikkeusoloissa

Yritysten tunnuslukujen analysointi ei ole rakettitiedettä, mutta on selvää, että se on osattava. Maassa on erikoistuneita analyysiyhtiöitä, myös rahoituslaitokset ja alan mediat tekevät yritysanalyysia. Kädessäsi oleva OT-Vuosikirja on kuitenkin ainoa media, joka on erikoistunut osuustoimintayrityksiin.

Uudistunut OT-Vuosikirja 2020 kunnioittaa perinteitään kuvaamalla toimialojen kehitystä ja avaamalla ilmiöitä, joilla on vaikutusta yritysten menestykseen. Tällainen vaatii moniosaamista: analyttikon on ymmärrettävä toimialan logiikkaa ja kilpailua. On osattava tulkita talouslukuja. Ennen kaikkea on ymmärrettävä, mitä niistä seuraa osuustoimintayrityksille ja niiden jäsenille.

VUOSIKIRJA ANALYSOI totuttuun tapaan eri osuustoimintaryhmiä. Kuluttaja- ja palveluosuuskunnat sekä tuottajaosuuskunnat käydään läpi. Julkaisu käsittelee myös infraosuuskuntia ja pienosuuskuntia. Yhä vahvemmin mukana ovat uudentyyppiset sijoittajaosuuskunnat.

Osuustoimintayritysten vastuullisuuden arvioinnilla on vielä aiempaakin keskeisempi rooli.

YLEISESTI OSUUSTOIMINTAYRITYKSET pärjäsivät vuonna 2019 varsin hyvin. Se vaati hyvää myyntityötä, mutta etenkin kulujen hallintaa. Yritysten taseet ovat yleisesti kunnossa, vaikka joillain yrityksillä miinustulos niitä söikin. Nykytilanteessa tervettä tasetta tarvitaan: tulosnotkahduksia voi olla tulossa. Silti pitää entistä enemmän investoida digitalisaatioon ja osaamiseen. Vaikka COVID-19 pitää ihmisiä kotona, on kilpailu kansainvälistä.

Toivotan lukijoille hyviä lukuhetkiä!

PS. Lämmin kiitos Pellervon jäsenyritysten edustajille evästyksistä Vuosikirjan uudistamiseksi. Kiitos myös sekä tuoreista että pitkän linjan analytikoista koostuvalle tiimille.

Tiimiin kuuluvat ekonomi **Jorma Savolainen**, ekonomisti **Yrjö Kotisalo**, toimittajat **Heikki Vuorela** ja **Markku Pulkkinen** ja talous- ja strategiajohtamisen asiantuntija, PI-johtamiskoulun toimitusjohtaja, varatuomari **Jukka Suvitie**, vt. tutkimusjohtaja **Hanna Karikallio**, metsäekonomisti **Matti Valonen** ja maatalousekonomisti **Suvi Rinta-Kiikka** PTT:stä.

Tiimissä ovat lisäksi OT-lehden toimituspäällikkö **Riku-Matti Akkanen** ja Pellervon vastuullisuusasiantuntija **Hanna Muukka**.

Tilastollisen dokumenttiprojektin vetäjä, asiakkuusjohtaja **Pasi Saarnivaara** työskentelee Kantar TNS Agrissa.

Kari Huhtala
OT-lehden analyttikotiimin puheenjohtaja ja
Osuustoimintakeskus Pellervon osuustoimintajohtaja